

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення доступності для військовослужбовців під час лікування та реабілітації найкращих лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів»
(реєстр. № 15125 від 02.04.2026)*

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено результати аналізу пропозицій, передбачених проектом Закону України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення доступності для військовослужбовців під час лікування та реабілітації найкращих лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів» (реєстр. № 15125 від 02.04.2026).*

***Ключові слова:** охорона здоров'я, лікування, лікарські засоби, реабілітація, допоміжні засоби реабілітації, військовослужбовці, ветерани війни.*

Вступ

Повномасштабна збройна агресія проти України та регулярні масовані обстріли цивільної інфраструктури обумовили нові виклики для системи охорони здоров'я, зокрема щодо надання реабілітаційних послуг та їх якості. Кількість людей, які після стабілізації стану та лікування потребують реабілітації, збільшується щодня.

Із урахуванням особливостей реабілітації як комплексного процесу, в якому неможливо обмежитися послугами одного спеціаліста, а потрібна багатопрофільна команда фахівців, врегулювання гарантій надання реабілітаційних послуг є критично важливим завданням для держави.

Основна частина

Якісне лікування та реабілітація військовослужбовців сприяють відновленню їх фізичних і когнітивних функцій після бойових травм, дозволяючи частині захисників повернутися до лав Збройних Сил України, а іншим – інтегруватися у цивільне життя, працювати та бути активними членами суспільства.

Із метою забезпечення доступності для військовослужбовців під час лікування та реабілітації найкращих лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них розроблено проект Закону України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення доступності для військовослужбовців під час лікування та реабілітації найкращих лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів» (реєстр. № 15125 від 02.04.2026) (далі – законопроект).

Законопроектом пропонується доповнити Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

положенням, яким передбачити, що «при лікуванні та реабілітації військовослужбовців, які отримали травму (поранення, контузію, каліцтво) або захворювання під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, не застосовуються обмеження щодо граничних цін лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів, необхідних для лікування та реабілітації, та вимога щодо обов'язкового включення відповідних лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них до Переліку лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них...».

Розглянувши законопроект, вважаємо за доцільне висловити таке.

Зауваження концептуального характеру. Безпрецедентна кількість військових і цивільних, які отримали важкі фізичні й психологічні травми та потребують лікування і відновлення, обумовлює необхідність у комплексному підході до вирішення зазначених у пояснювальній записці до законопроекту питань.

Перш за все, потребує уточнення коло осіб із числа військовослужбовців, на яких поширюватимуться пропоновані гарантії, шляхом внесення змін до статті 1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Ідеться про іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України.

По-друге, безперервність надання реабілітаційної допомоги, включно з ліками, обумовлює необхідність поширення відповідних гарантій на ветеранів війни зокрема через зміну їхнього статусу, що означає доцільність внесення необхідних змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Окрім того, пропоновані гарантії медичної допомоги та реабілітації, у тому числі щодо граничних цін лікарських засобів, що є предметом регулювання іншого галузевого законодавства, обумовлює доцільність внесення відповідних змін до законів України «Про лікарські засоби», «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» для уникнення юридичних колізій та запобігання ризику декларативності пропонованих законопроектом змін.

Варто зазначити, що на розгляді у Верховній Раді України перебуває законопроект «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування» (реєстр. № 13704-д від 14.11.2025)¹ (далі – законопроект № 13704-д), положення якого спрямовані на системне вирішення проблеми забезпечення якісного та безперервного лікування й реабілітації військовослужбовців, ветеранів війни та гарантій їх прав, зокрема: збереження грошового забезпечення на час стаціонарного лікування та перебування у відпустці для лікування після тяжких

---

¹ Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування : Проект Закону України (реєстр. № 13704-д від 14.11.2025). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58727>

травм, забезпечення збалансованого харчування за рахунок коштів державного бюджету; продовження лікування та медичний огляд з метою встановлення придатності до військової служби тощо.

Законопроектом № 13704-д запропоновано: гарантії щодо вільного обрання протезиста-ортезиста, постачальника допоміжних засобів реабілітації та суб'єкта господарювання, який надаватиме послуги з протезування та/або ортезування; механізми компенсації витрат за надані послуги закладу охорони здоров'я чи реабілітаційному закладу, в якому особи проходять лікування та реабілітацію тощо.

Щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації (у тому числі протезами та/або ортезами кінцівок підвищеної функціональності у разі встановленої індивідуальної потреби на основі результатів оцінювання функціонування з використанням відповідних інструментів оцінювання), то законопроектом № 13704-д встановлюється, що такі засоби мають відповідати вимогам технічних регламентів, дія яких на них поширюється, та задовольняти функціональні потреби осіб, а їх фінансування здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Окрім того, законопроектом № 13704-д запропоновано врегулювати заборону виписки до військової частини (місця проходження військової служби) військовослужбовця, іноземця чи особи без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України, Державній спеціальній службі транспорту, Національній гвардії України, після завершення лікування та реабілітації без винесення постанови (рішення) військово-лікарської комісії щодо придатності до військової служби.

Висновки

Забезпечення гарантій доступності, зокрема безоплатності, та якості (сучасне обладнання, доказові методи, фахові спеціалісти) – це борг суспільства перед тими, хто ризикував життям заради загального блага – незалежності держави. Ефективне лікування та реабілітація зменшують у подальшому видатки на систему охорони здоров'я та соціальні виплати, якщо людина зберігає працездатність. На нашу думку, комплексне врегулювання, яке охоплює всі аспекти лікування та реабілітації військовослужбовців та ветеранів війни, запропоновано законопроектом № 13704-д.

Урахування зазначених концептуальних зауважень дозволить уникнути таких ризиків прийняття законопроекту:

– правової невизначеності (щодо кола осіб із числа військовослужбовців, яким надаються гарантії незастосування обмежень граничних цін лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, необхідних для лікування та реабілітації, а також поширення таких гарантій на ветеранів війни);

– неузгодженості положень законопроекту з чинними нормами Закону України «Про лікарські засоби» (щодо формування Переліку лікарських засобів і медичних виробів, які підлягають реімбурсації за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення);

Законопроект містить положення, прийняття яких призведе до збільшення видатків державного бюджету, зокрема через відсутність механізмів визначення вартості медичних і реабілітаційних послуг, тому потребує фінансово-економічного обґрунтування.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.